

"עלידי אישה נעשה הנס" (רש"י, בבלי שבת כ"ג, ע"א)

מעוז צור (בית חמישי) | מילים: מרדכי, לחן: עממי

יונים נקבצו עלי [עלו למלחמה]
 אזי בימי השמנים [חשמונאים]
 ופרצו חומות מגדלי [חומות ירושלים]
 וטמאו [השחיתו את] כל השמנים [בבית המקדש]
 ומנוותר קנקנים [ומהשמן הטהור נותר רק כד שמן אחד קנקן אחד]
 נעשה נס לשושנים [לבני ישראל]
 בני בינה [חכמי ישראל קבעו] ימי שמונה [ימי החנוכה]
 קבעו שיר ורננים [ימי חג ושמחה]

- ❓ אילו חלקים מסיפור חנוכה אתם מזהים בפיוט?
- ❓ אילו ביטויי גבורה ניתן למצוא בו?
- ❓ מי הגיבורים בפיוט?

חנה יהודית המכבית (בית נוסף מוצע לפיוט מעוז צור)

מילים: סיגל לאה רוח
 חנה יהודית המכבית
 קראת למרד ביננים.
 אמיצה ואמתית
 יצאה נגד מענים [מלשון 'עינוי'].
 מאפל מצוקה [מתוך החושך והקושי]
 הרימה נס ואבוקה [בחרה לקרוא למרד].
 כך נזכר
 בשיר מזמור
 דרור [חירות] נשיר בחנכה.

ברכת המלך עוזיהו מתוך מדרש מעשה יהודית

ועזיהו נשיא ישראל אמר על יהודית:
 ברוכה את לאל עליון מכל הנשים, מנשים באהל תברך, ברוך ה' אשר ברא את השמים
 ואת הארץ, ואשר הצליח את דרכיך, להביא ראש מלך אויבנו, צורר [אויב] היהודים,
 והגדיל היום את שמך, ולא ימוש [לא יישכח] זכר תהלתך מפי כל האנשים. [...] כי לא
 חמלת [לא ריחמת] על נפשך בעת צרה ויגון עמך [בזמן הקושי והצער של עמך].
 ויענו כל העם: אמן ואמן.

(אוצר המדרשים, מעשה יהודית, עמ' 204: חמדת הימים חלק ב', חנוכה פ"ב)

מדרש תמונה: חנוכיות עם דמות יהודית

	חנוכייה עם דמות יהודית, גרמניה, המאה ה-18, מוזאון ישראל		חנוכייה עם דמות יהודית, גרמניה, המאה ה-18, מוזאון ישראל
	חנוכייה עם דמות יהודית, איטליה, המאה ה-19 (משוער), The Jewish Museum, NY		חנוכייה עם דמות יהודית, פולין, המאה ה-18

- ❓ התבוננו מקרוב בעיטורים שעל החנוכיות. אילו סמלי חנוכה ניתן למצוא בהם?
- ❓ אילו רמזים נוספים מצאתם/ן לכך שמדובר בסיפור ובחג יהודיים?
- ❓ אילו רמזים למעשי הגבורה של יהודית ניתן לזהות בחנוכיות?
- ❓ אנחנו מעצבים חנוכיות (וכלי חג אחרים) כך שיספרו עלינו ועל מה שחשוב לנו. מדוע יהודית אינה מופיעה בחנוכיות רבות אחרות? מדוע לא נמצא אותה על חנוכיות בנות ימינו?
- ❓ מה ניתן ללמוד על היוצרים/ות (או על הקהילות שלהם/ן) שבחרו לשים את יהודית בחזית החנוכייה שלהם/ן?